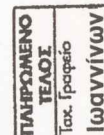

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΑΓΩΝΙΟΥ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 134

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2007

Κωδικός 2217

Η μελέτη ξεκινάει Ας βοηθήσουν όλοι

Μετά την ανάθεση της μελέτης από την Περιφέρεια Ηπείρου στην Αναπτυξιακή «Ηπείρου Α.Ε.», υπογράφηκε και η προβλεπόμενη σύμβαση με τίτλο «Επικαιροποίηση και συμπλήρωση της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (Ε.Π.Μ.) των περιοχών του δικτύου NATURA 2000: «Κορυφές Όρους Γράμμος» (GR 1320002) και εκπόνηση Ε.Π.Μ. για την περιοχή: «Όρος Δούσκον, Ωραιόκαστρον, δάσος Μερόπης, κοιλάδα Γορμού, λίμνη Δελβινάκιου (GR 2130010)». Με τη διαδικασία αυτή ξεκινάει η μελέτη και όπως είχε ανακοινωθεί μέσα σε ένα χρόνο πρέπει να ολοκληρωθεί.

Η προβλεπόμενη παρέμβαση καλύπτει όλη την περιοχή του Δήμου Άνω Παγωνίου, και τμήματα του Δήμου Δελβινάκιου και της Κοινότητας Παγωνιανής. Οι τρεις αυτοί φορείς της Τοπικής μας

Αυτοδιοίκησης χρήσιμο θα ήταν να συνεργαστούν με την Αναπτυξιακή Ηπείρου Α.Ε. που θα εκπονήσει την Μελέτη και να βοηθήσουν με την κατάθεση των δικών τους προτάσεων μέσα στα πλαίσια του γενικότερου προγράμματος ανάπτυξης των ορεινών όγκων.

Ένα πρόγραμμα ανάπτυξης για την επαρχία μας φαίνεται στον ορίζοντα. Ας βοηθήσουν όλοι, από την Τοπική Αυτοδιοίκηση μέχρι τους Συλλογικούς φορείς, αλλά και με προσωπικές προτάσεις και ιδέες.

Η εφημερίδα μας έχει ανοικτές τις σελίδες της σε κάθε Παγωνήσιο που μπορεί να έχει άποψη, πρόταση, ιδέα και φαντασία για το Παγώνι μας. Είναι η ευκαιρία να ακουστούμε. Για να σταματήσουμε να λέμε ότι μας φταίει το Κράτος ή μας φταίνε οι άλλοι.

ΥΠΕΧΩΔΕ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Από δηλώσεις του υφυπουργού κ. Σταύρου Καλογιάννη που δημοσιεύτηκαν σε Γιαννιώτικες εφημερίδες πληροφορηθήκαμε ότι δόθηκαν από το ΥΠΕΧΩΔΕ επιχορηγήσεις συνολικού ύψους 180.000 ευρώ για την ανάδειξη έργων Πολιτισμού στο Νομό Ιωαννίνων. Δεν περιλαμβάνεται το Παγώνι σε αυτή τη λίστα. Είναι αμφίβολο αν ζητήθηκε κάτι τέτοιο από κάποιον ΟΤΑ της επαρχίας μας. Πιστεύουμε ότι αν είχε ζητηθεί η επιδότηση κάποιου έργου Πολιτισμού στο Παγώνι, ο υφυπουργός θα το έβλεπε θετικά, μετά και την ένταξη του Παγωνίου στο πρόγραμμα «ΠΙΝΔΟΣ» που ο ίδιος ανακοίνωσε το καλοκαίρι και βασικά αφορά και σε έργα Πολιτισμού. Ένα μεγάλο πολιτιστικό έργο του Παγωνίου είναι και οι αρχαιολογικές έρευνες που διενεργεί ο αρχαιολόγος κ. Ηλίας Ανδρέου στην Κοιλάδα του Γορμού. Ας το σκεφτεί ο Δήμαρχος Άνω Παγωνίου και ας ζητήσει από τον υφυπουργό την ένταξη σε πίνακα της επόμενης επιχορηγήσεως, την ενίσχυση για έργα ανάδειξης του χαρακτηρισμένου, με απόφαση, Αρχαιολογικού χώρου με την βελτίωση των προοπτάσεων προς τα κυριότερα σημεία ανασκαφών. Ας συνεννοηθεί ο Δήμαρχος και με τον αρχαιολόγο για τις εργασίες που χρειάζονται για μια τέτοια πρόταση προς το ΥΠΕΧΩΔΕ. Σε άλλη σελίδα σημειώνουμε κάποιες πικρές σκέψεις για όσα συμβαίνουν στον αρχαιολογικό χώρο.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΑΜΕ 20 ΧΡΟΝΙΑ

Με το φύλλο αυτό της εφημερίδας μας συμπληρώσαμε είκοσι χρόνια έκδοσης. Για είκοσι χρόνια καταγράψαμε το χρονικό του Παγωνίου ενώ παράλληλα φιλοξενήσαμε κείμενα ιστορίας, λαογραφίας, παράδοσης και πνευματικής παραγωγής και δημιουργίας ανθρώπων του Παγωνίου και φίλων της επαρχίας μας. Η εκδοτική μας προσπάθεια πέτυχε με την βοήθεια συμπατριωτών και φίλων μας και τους οφείλουμε ένα μεγάλο ευχαριστώ. Οι σελίδες της εφημερίδας μας έγιναν και είναι βήμα για κάθε θέμα που αφορά στο Παγώνι και οφείλουμε επίσης ένα ευχαριστώ σε όλους εκείνους που πλούτισαν την ύλη με συνεργασίες, άρθρα, μελέτες και προτάσεις. Όσο αξιωθούμε και αντέξουμε στις δυσκολίες που αντιμετωπίζουμε, θα συνεχίσουμε την εκδοτική μας προσπάθεια η οποία συμπληρώνεται με τη σειρά των βιβλίων της «ΠΩΓΩΝΗΣΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ», που και αυτή συμπληρώνει τα 20 βιβλία.

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΑ

Τα δέκα εφτά χρόνια που πέρασαν

Στο προηγούμενο φύλλο της εφημερίδας μας, σε κύριο πρωτοσέλιδο σχόλιο, έγινε μια «ακτινογραφία» της ασφάλειας των παραμεθόριων χωριών μας. Είναι μια διαπίστωση δυσάρεστη, ότι, μετά από δέκα εφτά χρόνια, από τότε που έπεσε το ολοκληρωτικό καθεστώς της Αλβανίας, και τα σύνορά μας έγιναν «διάρτητα» και όπου μπαينوβαίνουν αμέτρητοι λαθρομετανάστες ή λεγόμενοι «οικονομικοί μετανάστες», η ασφάλεια των ανθρώπων μας και των περιουσιών μας δεν είναι δεδομένη. Τονίστηκε μάλιστα ότι αναπολούμε τα χρόνια που αφήναμε ανοιχτό το σπίτι και ξεκλείδωτο το αυτοκίνητο, και αισθανόμασταν ασφαλείς και νοικοκυραίοι. Για αυτή την κατάσταση στα παραμεθόρια χωριά μας η Πολιτεία πήρε διάφορα ατελέσφορα μέτρα και πολλές φορές εξήγγειλε άλλα, από ελέγχους μέχρι «ηλεκτρονική θωράκιση». Η τελευταία ιδέα που μπήκε σε εφαρμογή ήταν αυτή των συνοριοφυλάκων. Αλλιώς όμως ξεκίνησε, σαν ιδέα δημι-

ουργίας σώματος «ακριτών φυλάκων» οι οποίοι θα έμεναν στα χωριά, θα είχαν κάποια πρόνομια και θα μπορούσαν να ασκούν κάποιες από τις επιδοτούμενες παραγωγικές δραστηριότητες που δεν θα συγκρούονταν με την αποστολή τους. Στις προσλήψεις των «ακριτών» θα προτιμούνταν κατά προτεραιότητα καταγόμενοι από τα χωριά μας με κάποιες «αβαρίες» στην ηλικία. Στην πορεία όμως η ιδέα εκφυλίστηκε και ξεστράτισε. Έγινε αντικείμενο κομματικών σκοπιμοτήτων, βολέματος κάποιων ανέργων, για να εξελιχθεί τελικώς σε μια μονάδα «διερχομένων» με διαρκές «φύλλο πορείας» προς άλλες υπηρεσίες και άλλους τόπους

εργασίας, παραμονής, και «ρεπό»! Η περιοχή Παγωνίου είναι χρωμένη με περισσότερους από 150 συνοριοφρουρούς από τους οποίους σχεδόν δεν διαμένει κανείς στα χωριά μας, ούτε βέβαια έχουν δημιουργηθεί κάποιοι χώροι «στρατώνισμού» και «αναπαύσεως». Έτσι, γράφεται συχνά το παράδοξο, και κατά κάποιο τρόπο αστείο, ότι σε διάφορες περιοχές και τόπους μακριά από το Παγώνι, ως και 100 χιλιόμετρα, «συνεληφθησαν» τόσοι λαθρομετανάστες από άνδρες του τμήματος συνοριοφυλάξης Δελβινάκιου! Είναι ακόμη παράδοξο αυτό που συμβαίνει σε κάποιους οδικούς κόμβους φύλαξης να αλλάζουν οι «βάρδιες», σαν σε «φάμπρικα», μετα-

φερόμενες με έξοδα του κράτους από τα Γιάννενα όπου διαμένουν μόνιμα! Είναι άγνωστο ακόμη αν απολαμβάνουν και κάποια προνόμια, επιδομάτων και ατελειών που έχουν καθιερωθεί για τους εργαζόμενους και διαμένοντες δημόσιους υπάλληλους στην παραμεθόρια ζώνη των 20 χιλιομέτρων. Αυτά είναι μερικά από εκείνα που συζητούνται στους καφενέδες των χωριών, όταν διαβάζουν μάλιστα για την εκτός ορίων του Παγωνίου δράση των συνοριοφρουρών τους, πολλούς από τους οποίους δεν γνωρίζουν κατ' όψη οι κάτοικοι. Ενώ αντίστοιχα οι συνοριοφρουροί είναι αμφίβολο αν γνωρίζουν ποιοι μένουν στα χωριά μας, ποιοι κατάγονται από τα χωριά και, που είναι τα σπίτια τους που ...υποτίθεται ότι φυλάνε! Μία άλλη διάσταση αυτής της «φύλαξης» των χωριών είναι ότι αυτός ο έλεγχος περιορίζεται στους λαθρομετανάστες και στο κυνήγι των «ναρκωτικών», ενώ

Συνέχεια στην 2η σελ.

ΕΥΧΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΜΗΤΕΡΑ

Στις 5 Οκτωβρίου 2007 τέλεσαν το γάμο τους στα Ιωάννινα, ο Παναγιώτης Ναυρόζογλου και η Παναγιώτα Νάκη.

Η μητέρα Βασιλική Ναυρόζογλου από Μερόπη εύχεται στους νεόνυμφους να ζήσουν ευτυχισμένοι.

ΕΥΧΕΣ ΑΠΟ ΚΑΝΑΔΑ

Θεορία συγχαρητήρια στον αγαπημένο μου ανιψιό Βασίλειο Ντελνίη που ζει στην Αθήνα. Βασίλη σου εύχομαι Χρόνια Πολλά για τη γιορτή σου, του Αγίου Βασιλείου και καλή χρονιά για το 2008. Να περάσουμε και το καλοκαίρι να σε δω και ταξίαρχο αστυνομικό. Με αγάπη Χριστού ο θείος σου Νικόλαος Κ. Παπάς.- Καναδάς

Τα δέκα εφτά χρόνια που πέρασαν

Συνέχεια από την 1η σελ.

δεδηλωμένο είναι ένα περίεργο άλλοθι που επικρατεί σε περιπτώσεις άλλων εκνόμενων ενεργειών όπως είναι το λαθρεμπόριο ζώων και αγαθών, της λαθροθηρίας, της λαθροουλοτομίας, της λαθρομεταφοράς καυσωύλων, λαθρονασκαφών και άλλων, που θα έπρεπε να απασχολούν τις μοναδικές αυτές μονάδες ασφαλείας και ειρήνης της περιοχής που έχουν αναλάβει να προστατεύουν και να υπηρετούν.

Η δυσάρεστη αλλά και επικίνδυνη αυτή κατάσταση αποτρέπει ακόμη και τους επενδυτές να προσεγγίσουν επενδυτικά την περιοχή μας, ακυρώνοντας έτσι και τα ευεργετικά αναπτυξιακά μέτρα και νόμους που καθιέρωσε η Πολιτεία και τα οποία είναι τόσο δελεαστικά, αλλά τελικά καθίστανται άχρηστα. Μιλάμε συνεχώς για παρόθυνα περιοχή με μοναδικό φυσικό περιβάλλον και μεγάλη πολιτιστική κληρονομιά κατάλληλα για τον εναλλακτικό τουρισμό,

ΘΑΝΑΤΟΙ

* Απεβίωσε στα Γιάννενα και εκδηψήθη στο αγαπημένο του χωριό Βραστοβά Λάβδανης στις 13-12-2007 ο **Αθανάσιος Τζατζός** του Θωμά ετών 78.

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

Μηνιαία Έκδοση για τους Πωγωνήσιους

ΕΔΡΑ: Πωγωνιανή

Ιδιοκτήτης-εκδότης-διευθυντής: Κων. Χρ. Κωστούλας

Διευθύνσεις επικοινωνίας:

Πωγωνιανή (Τ.Κ. 44002), τηλ. 26570-31333

Ιωάννινα-Οπλ. Πουτέτση 16 (Τ.Κ. 45332),

τηλ. 26510-70485

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

«ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ ΗΠΕΙΡΟΥ ΕΠΕ» Πέραμα Ιωαννίνων

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

ΧΥΛΟΠΙΤΤΕΣ-ΤΡΑΧΑΝΑ-ΣΠΙΤΙΣΙΑ ΓΛΥΚΑ

Σπιτίσια, χυλοπίττες, τραχανά, γλυκά και άλλα παλιотικά παρασκευάσματα του τόπου μας στη χρυσόχερα Ρίνα στο τηλέφωνο 26570-31583.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΓΙΑ ΜΕΛΙ

Μήπως ψάχνετε για μέλι αγνό-τέλειο; Θα το βρείτε στο Βασιλικό στον αρχαιότερο μελισσοκόμο Παν. Κύρκο. Τηλέφωνο τις βραδινές ώρες 26570-41508.

CD ME ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ

Πωγωνήσια και άλλα τραγούδια του Βασίλη Κέγκου

Συνεχίζει επίσης να κυκλοφορεί και το CD της Αδελφότητας Μεροπαίων Θεσσαλονίκης με τον Πέτρο Λούκα και πανηγυρικά τραγούδια. Επίσης κυκλοφόρησε CD με Πωγωνήσια τραγούδια από τους Δολιώτες.

ΡΑΚΙ ΑΓΝΟ

Ρακί αγνό, ντόπιο, για φίλους στο Ζήκα στα Τηλέφωνα 26570-31265 και 6946017010.

Κυκλοφόρησε CD της δασκάλας το επάγγελμα Κατερίνας Ζάκκα «ΗΧΟΙ ΠΩΓΩΝΙΟΥ»

Επίσης κυκλοφόρησε CD με

Κυκλοφόρησε CD της δασκάλας

το επάγγελμα Κατερίνας Ζάκκα

«ΗΧΟΙ ΠΩΓΩΝΙΟΥ»

Επίσης κυκλοφόρησε CD με

Κυκλοφόρησε CD της δασκάλας

το επάγγελμα Κατερίνας Ζάκκα

«ΗΧΟΙ ΠΩΓΩΝΙΟΥ»

Επίσης κυκλοφόρησε CD με

Κυκλοφόρησε CD της δασκάλας

το επάγγελμα Κατερίνας Ζάκκα

«ΗΧΟΙ ΠΩΓΩΝΙΟΥ»

Επίσης κυκλοφόρησε CD με

Κυκλοφόρησε CD της δασκάλας

το επάγγελμα Κατερίνας Ζάκκα

«ΗΧΟΙ ΠΩΓΩΝΙΟΥ»

Επίσης κυκλοφόρησε CD με

Κυκλοφόρησε CD της δασκάλας

το επάγγελμα Κατερίνας Ζάκκα

«ΗΧΟΙ ΠΩΓΩΝΙΟΥ»

Επίσης κυκλοφόρησε CD με

Κυκλοφόρησε CD της δασκάλας

το επάγγελμα Κατερίνας Ζάκκα

«ΗΧΟΙ ΠΩΓΩΝΙΟΥ»

Επίσης κυκλοφόρησε CD με

Κυκλοφόρησε CD της δασκάλας

το επάγγελμα Κατερίνας Ζάκκα

«ΗΧΟΙ ΠΩΓΩΝΙΟΥ»

Επίσης κυκλοφόρησε CD με

Κυκλοφόρησε CD της δασκάλας

το επάγγελμα Κατερίνας Ζάκκα

«ΗΧΟΙ ΠΩΓΩΝΙΟΥ»

Επίσης κυκλοφόρησε CD με

Κυκλοφόρησε CD της δασκάλας

το επάγγελμα Κατερίνας Ζάκκα

«ΗΧΟΙ ΠΩΓΩΝΙΟΥ»

Επίσης κυκλοφόρησε CD με

Κυκλοφόρησε CD της δασκάλας

το επάγγελμα Κατερίνας Ζάκκα

«ΗΧΟΙ ΠΩΓΩΝΙΟΥ»

Επίσης κυκλοφόρησε CD με

Κυκλοφόρησε CD της δασκάλας

το επάγγελμα Κατερίνας Ζάκκα

«ΗΧΟΙ ΠΩΓΩΝΙΟΥ»

Επίσης κυκλοφόρησε CD με

Κυκλοφόρησε CD της δασκάλας

το επάγγελμα Κατερίνας Ζάκκα

«ΗΧΟΙ ΠΩΓΩΝΙΟΥ»

Επίσης κυκλοφόρησε CD με

Κυκλοφόρησε CD της δασκάλας

το επάγγελμα Κατερίνας Ζάκκα

«ΗΧΟΙ ΠΩΓΩΝΙΟΥ»

Επίσης κυκλοφόρησε CD με

Κυκλοφόρησε CD της δασκάλας

το επάγγελμα Κατερίνας Ζάκκα

«ΗΧΟΙ ΠΩΓΩΝΙΟΥ»

Επίσης κυκλοφόρησε CD με

Κυκλοφόρησε CD της δασκάλας

το επάγγελμα Κατερίνας Ζάκκα

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ 2657-0-

ΟΤΕ Δελβινάκιου	22399
	22121
	22139
ΔΕΗ Δελβινάκιου	22211
Ταχ. Δελβινάκιου	22244
Ταχ. Κεφαλοβρύσου	41210
Δημόσιο Ταμείο	22246
Συμβολαιογραφείο	22006
Ιερά Μητρόπολη	22203
Κυνηγετικός Σύλλογος	22359
Κέντρο Υγείας	22222
Δελβινάκιου	22540, 22541
Φαρμακείο Δελ.	22525
Φαρμακείο Κεφ/σου	41012
Ιατρείο Βασιλικού	41300
Ιατρείο Βήσσανης	71366
Ιατρείο Κερασόβου	51624
Ιατρείο Κεφα/σου	41586
Ιατρείο Κτισμάτων	51201
Ιατρείο Πωγωνιανής	31203
Αστυνομία Δελβίνου	22216
	22365

Τμήμα Συνοριακής Φύλαξης Δελβινάκιου	22085-22086
Αστυνομία Βήσσανης	71243
Αστυνομία Κασταγής	51570
Αστυνομία Κεφ/σου	41216
Αστυνομία Κτισμάτων	51292
Αστυνομία Πωγ/νής	31201
Ελεγχος Διαβατηρίων	
Κακαβιάς	51230
Τελωνείο Κακαβιάς	51210
Δασονομείο	22208
Φυλάκιο Κακαβιάς	51300
Φυλάκιο Δρυμάδων	31344
Τελωνείο Δρυμάδων	31050

ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ

Ανω Πωγωνίου	(26570) 41206
	ΦΑΞ - 41206
Δελβινάκιου	(26570) 22204
	ΦΑΞ - 22444
Κοιν. Λάβδανης	(26570) 51667
Κοιν. Πωγωνιανής	(26570) 31227

Κων. Χρ. Κωστούλας

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ ΒΥΒΛΙΟΘΗΚΗ»

1. Κων. Χρ. Κωστούλα «Ο κάμπος του Ήροδωτου - Το μεγάλο ντερένι του Πωγωνίου» Μια σύνθετη εργασία για το πέρασμα του Ήροδωτου
2. Κων. Χρ. Κωστούλα «Γνωριμία με την Πωγωνιανή» Ένας μικρός οδηγός με ιστορικά και άλλα στοιχεία για την Πωγωνιανή
3. «Πωγωνικά» Ανατύπωση του σπάνιου αυτού βιβλίου του Ι. Λαμπρίδη που πρωτοεκδόθηκε το 1889
4. «Πωγωνικά Χρονικά» Τόμος 1 Θέματα: Αρχαιολογία-Ιστορία-Λαογραφία-Πεζογραφία-Ποίηση-Ερευνα-Στατιστικά-Βιβλιογραφία-Τοπωνύμια κ.ά.
5. «Φωτογραφικό Λεύκωμα Πωγωνίου» Σειρά 1 Ένα 16σελίδο μεγάλο σχήματος 20x28, με 16 σπάνιες φωτογραφίες Πωγωνίου
6. Κων. Χρ. Κωστούλα «Η μάνα μολογεί κι εγώ γράφω» Μια καταγραφή αφηγήσεων με τοπικές ιστορίες, κοινωνική και αγροτική ζωή, έθιμα, προλήψεις, δοξασίες μιας εποχής στο Δόλο και αλλού.
7. «Πωγωνικά Χρονικά» Τόμος 2 Θέματα: Ερευνα-Αρχαιολογία-Ιστορία-Πεζογραφία-Ποίηση-Στατιστικά-Τοπωνύμια-Φωτογραφία
8. «Πωγωνιανή» Φωτογραφική αναδρομή 100 χρόνων
9. Κων. Χρ. Κωστούλα «Ενα ποδι του '40 θυμάται» Ένα «παιδικό ρεπορτάζ» ενθυμήσεων από τον πόλεμο του '40
10. Κων. Χρ. Κωστούλα «Οι ειδήσιογράφοι του Γένους» Μια καταγραφή ενθυμήσεων στα εκκλησιαστικά βιβλία του Φαραγγίου
11. Κων. Χρ. Κωστούλα «Το μικρό χρονικό του Σχολείου Ρομπιών (Μερόνης) Πωγωνίου» Μια καταγραφή πληροφοριών για την εκπαίδευση των παιδιών των Ρομπιών.
12. Αχ. Βοζιάρη: «Ενα άλλο ποδι του '40 θυμάται από την Ιταλοκρατούμενη πλευρά»
- 12Α. Αχ. Βοζιάρη: «Η δεύτερη δεκαετία της ζωής μου»
13. «Πωγωνικά Χρονικά» Τόμος 3
14. Κων. Χρ. Κωστούλα: «Το δικό μου κανισάκι»
15. Ενθυμήσεις του Μάνθου Μάρη Σχόλια - σημειώσεις Κων. Χρ. Κωστούλα
17. Κων. Χρ. Κωστούλα: Γεώργιος Πανταζίδης.
19. Γ. Λεκάκης: Το ημερολόγιο ενός λοχία από τη Μερόπη

ΞΕΚΙΝΑΙ ΚΑΙ Ο ΔΡΟΜΟΣ ΠΟΝΤΙΚΑΤΕΣ -ΟΡΕΙΝΟ-ΑΡΓΥΡΟΧΩΡΙ

Από τη Νομαρχία ανακοινώθηκε ότι πρόκειται στο επόμενο χρονικό διάστημα να ξεκινήσουν οι εργασίες βελτίωσης και ολοκλήρωσης του δρόμου από Ποντικάτες προς Ορεινό και Αργυροχώρι από τη νέα οδό Α.Τ.Ε. ΕΡΓΟΛΑΒΙΚΗ μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας της δημοπρασίας και της κατακύρωσης.

ΛΟΓΩ ΠΑΓΩΝΙΑΣ ΤΑ ΕΡΓΑ ΣΕ.... ΚΑΤΑΨΥΞΗ!

Σε σύντομη συζήτηση που είχαμε με τον Νομάρχη Ιωαννίνων κ. Αλέξανδρο Καρχιμανή μας ενημέρωσε για τα εν εξελίξει έργα στην επαρχία μας. Τα εργοτάξια λόγω του χειμώνα και της παγωνιάς της τελευταίας περιόδου του χρόνου ευρισκονται σε απραξία. Είναι όμως αρκετά προχωρημένα και σύντομα θα συνεχίσουν οι εργασίες για την ολοκλήρωσή τους. Οι μελέτες, όπου έχουν αποφασιστεί, προχωρούν κανονικά, για να μπουν στη διαδικασία εκτέλεσης. Ο δρόμος από Φυλάκιο Δρυμάδων προς Σωπική, από την Αλβανική πλευρά, μετά κάποιες δυσκολίες σύντομα θα φθάσει στην φάση της έναρξης και προώθησης των εργασιών. Η Νομαρχία ευρισκείται σε επαφή με όλα μέτωπα που έχει ανοίξει και είναι αποφασισμένη να τα προωθήσει. Το 2008 σημαντικά έργα στο Πωγωνίο θα φθάσουν στο τέλος, ενώ νέα προγραμματίζονται για να βελτιώσουν τις συνθήκες ζωής των κατοίκων και την πρόοδο της επαρχίας μας.

ΧΩΡΙΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ Η ΔΙΑΒΑΣΗ ΤΗΣ ΚΑΚΑΒΙΑΣ

Μεγάλος ήταν ο αριθμός των αυτοκινήτων και των ανθρώπων που πέρασαν από την Κακαβιά κατά τις γιορτές. Η διέλευση ήταν ομαλή κατά την έξοδο και την επιστροφή και αυτό είναι θετικό μετά από όσα έχουν παρατηρηθεί κατά τα προηγούμενα χρόνια. Να ανοίξει και το Τελωνείο Δρυμάδων σύντομα για να εξυπηρετηθούν και οι κάτοικοι του ξεκομμένου Πωγωνίου.

ΓΙΑ ΤΑ ΓΕΦΥΡΙΑ

Τα παλιά γεφύρια στο δρόμο από Χάνι Δελβινάκι προς Πωγωνιανή που ανακατασκευάζονται διασώθηκαν χάρη στην πρόνοια του Νομάρχη κ. Αλέξανδρου Καρχιμανή να τροποποιηθεί η χάραξη.

Ο πρόεδρος της διενεργούμενης Κοινότητας Πωγωνιανής με δική του παρέμβαση έκανε τον πρώτο καθαρισμό του περιβάλλοντος έτσι που αποκαλύπτονται και αναδεικνύονται για πρώτη φορά μετά από πολλές δεκαετίες. Αποτελούν μια πολιτιστική κληρονομιά, που πρέπει να αξιοποιηθεί και τουριστικά. Ο κ. Παντ. Τσέβης έχει κάποιες ενδιαφέρουσες ιδέες για την προβολή τους. Όταν θα έχουν δομηολογηθεί θα τα πούμε. Προέχει όμως η συντήρησή τους και η επισκεψιμότητά τους στα σημεία φθοράς. Πιστεύουμε ότι με τη συνεργασία Νομάρχη, Πρόεδρου Κοινότητας και Προϊσταμένου της Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων, να βρεθεί κάποιο πρόγραμμα για να ολοκληρωθεί και αυτό το έργο.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ Κ. ΚΩΣΤΑΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ΣΤΟ ΧΑΝΙ ΔΕΛΒΙΝΑΚΙ

Σε συνάντηση που είχαμε με τον υφυπουργό Εθνικής Άμυνας κ. Κώστα Τασούλα σε εκδήλωση στα Ιωάννινα, τον ρωτήσαμε τι γίνεται με το εγκαταλειμμένο στρατόπεδο στο Χάνι Δελβινάκι. Ο κ. υφυπουργός μας πληροφόρησε ότι το θέμα μελετάτε από τους αρμόδιους του Υπουργείου στα πλαίσια της γενικότερης αξιοποίησής του ακόμη και με την πιθανή επανάλειψή του. Είναι κοινωνικός των προτάσεων των φορέων του Πωγωνίου τις οποίες μελετάει και θα λάβει υπόψη του στην εξέλιξη του θέματος της τύχης του στρατοπέδου.

ΟΙ ΣΥΝΕΝΩΣΕΙΣ

Άρχισαν ήδη να κυκλοφορούν διάφορα σενάρια για τον «2ο ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ», ενώ γίνεται «προβλεπόμενη» με συζητήσεις και σχέδια σε διάφορους κύκλους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Είναι σχεδόν βέβαιο ότι ο 2ος ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ θα χωριστεί, αφού κοινή είναι η βούληση των κομμάτων. Και η πρώτη απόφαση θα είναι για τον αριθμό των Νέων ΟΤΑ και μετά θα ακολουθήσουν τα οργανωτικά θέματα του νέου Θεσμού. Δεδηλωμένη είναι η σκέψη να γίνουν αυτές οι συνενώσεις με την συνάντηση των ενδιαφερομένων, με βάση κοινά χαρακτηριστικά τις ιστορικές παραδόσεις και την κοινότητα των τοπικών κοινωνιών που θα συνενωθούν.

Στην περίπτωση των δικών μας ΟΤΑ, διάχυτη και γενική άποψη είναι να διατηρηθεί η ιστορική και παραδοσιακή ταυτότητα του Πωγωνίου, και αυτό πρέπει να διακηρυχθεί με κοινή απόφαση. Αυτό πρέπει ακόμη να υποστηριχθεί και με την σκέψη ότι τα όρια του Πωγωνίου καλύπτουν νοτιά και επικοινωνιακά και το ξεκομμένο Πωγωνί, αλλά και τη Δερόπολη που έχουν ιστορικές και παραδοσιακές κοινές καταβολές για μια γόνιμη συνεργασία και προαγωγή και των διανομοτικών σχέσεων. Ας ανοίξει κάποιος από τους αντιπροσωπευτικούς φορείς τη συζήτηση ως «Προμηνεία»! Πριν ξεοτραφεί η συζήτηση.

ΟΙ ΕΦΕΔΡΟΙ ΣΤΑ ΑΚΡΙΤΙΚΑ ΦΥΛΑΚΙΑ

Κακαβιάς, όπου ευχίστηκε τα Χρόνια Πολλά στους αξιωματικούς και στρατιώτες του Φυλακίου και τους πρόσφυγες Χριστουγεννιάτικα δώρα και γλυκά. Οι εφεδροί αξιωματικοί κάθε χρόνο βρίσκονται κοντά στους φρουρούς ακρίτες μας, επικοινωνούν με τα στρατεύματα παιδιά της πατρίδας μας και δηλοποιούν την ετοιμότητα παρουσίας τους σε κάθε προσκλητήριο.

ΕΧΟΛΙΟ

ΚΑΡΒΟΥΝΑ .... ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΑ! ΘΑ ΓΑΙΤΩΣΟΥΝ ΤΑ ΔΑΣΗ ΜΑΣ;

Το μάθαμε και το είδαμε Χριστουγεννιάτικα, και θα είναι εντονότερο το Πάσχα και θα συνεχίσουν να μονοπωλείται στο μέλλον. Γέμισε η αγορά από εισαγόμενα κάρβουνα, από γειτονικές χώρες, την Τουρκία ακόμη και τη μακρινή Αργεντινή! Εκείνοι που μελετούν και μετρούν την αγορά, μιλούν για καθαρό και χωρίς σκόνες πράσινο, για ασφαλή και οικονομική συσκευασία, για γυμνή ποιότητα, για ασφαλή στη χρήση και το κυριότερο για οικονομικότερη τιμή. Οι προδιαγραφές της Ε.Ε. τηρούνται και αυτό είναι ένα ακόμη σημείο υπεραξίας. Με τόσα εισαγόμενα προϊόντα που κάθε μέρα καταλαμβάνουν και κυριαρχούν στην Ελληνική αγορά, επόμενο ήταν να φθάσουν τα πράγματα και στα κάρβουνα. Αυτομάτα έρχεται το ερώτημα για την μεταχείριση των δικών μας δασών και οι αμφιβολίες για την δασική μας πολιτική για την τύχη των δικών μας κάρβουνων. Και των δικών μας δασών. Έτσι οι οικολόγοι μας, αισθάνονται ότι θα δικαιωθούν από τους οικολόγους της...Αργεντινής και της Τουρκίας που καταφέρνουν να προστατεύουν αποτελεσματικά τα δικά τους δάση, και θα συντελέσουν να σωθούν και τα δικά μας δάση αφού τα κάρβουνα μας, σιγά σιγά θα αποσυρθούν λόγω κόστους από την αγορά μας.

Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΤΩΝ ΕΟΡΤΩΝ

Δεν ήταν πολλοί οι συμπατριώτες μας που έφθασαν στα χωριά μας να περάσουν εκεί τις μέρες των εορτών. Είναι από τα αρνητικά φαινόμενα της φετινής τουριστικής κίνησης στο Πωγωνί. Σημειώνεται όμως η ικανοποίηση ότι ήταν πολλοί οι ξένοι που γέμισαν τον Ξενώνα «ΠΑΙΩΝΙΑ» στο Δελβινάκι που έμειναν εκεί και περιηγήθηκαν τα χωριά μας. Ίσως πρέπει να αντιληφθούμε ότι ο εναλλακτικός τουρισμός έχει μέλλον αν συνειδητοποιήσουμε ότι οι επισκέπτες θέλουν μια άλλη ποιότητα υπηρεσιών, ανέσεων, ευκολιών και περιβάλλοντος.

ΑΝΕΜΟΓΕΝΝΗΤΡΙΩΝ ΣΥΝΕΧΕΙΑ

Οι ανεμογεννήτριες του Δήμου Άνω Πωγωνίου και η δημιουργία Αυτοκινήτου Πάρκου στη Νεμέρτσικα, έμειναν σύμφωνα με μια πρώτη πληροφορία χωρίς συνέχεια στο Δημοτικό Συμβούλιο Άνω Πωγωνίου. Όμως, μας ξάφνιασε μια τηλεοπτική παρουσία του Δημάρχου κ. Ι. Ντόνη σε Γιαννιώτικο κανάλι που συντηρεί το θέμα με την είδηση ότι η διαδικασία θα προχωρήσει. Μίλησε μάλιστα για προσφορές της ενδιαφερόμενης ιδιωτικής επιχείρησης, σε ετήσια επιχορήγηση σε δάνειο και ασφαλιστική δόση. Μίλησε ακόμη ότι η «απειροπαγία» σημαίνει με την εγκατάσταση, χωρίς να έχει γίνει μια ενδελεχής συζήτηση με όσους θα μπορούσαν να έχουν άποψη και γνώση. Δεν είναι γνωστό αν η Νομαρχία και η Περιφέρεια γνωμοδότησαν για αυτή την εξέλιξη. Η συνέπεια ήταν κάποιος «δημοσιογραφικός» μεγατοπονοώντας μια παραπληροφόρηση που δεν συνάδει με κάθε έννοια ενημέρωσης της κοινής γνώμης των δημοτών.

Το κυριότερο όμως στην Ιστορία αυτή είναι ότι αγνοείται το γεγονός ότι η Νεμέρτσικα και όλο σχεδόν το Άνω Πωγωνί, εντάχθηκαν στο πρόγραμμα «Πίνδος» και ότι έχουν ληφθεί αποφάσεις για την σύνταξη της Μελέτης από την Νομαρχιακή Αναπτυξιακή Εταιρεία «ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε.», και ότι υπογράφει και η σχετική σύμβαση. Έτσι αντί να γίνεται κοινότητα στον αέρα με λόγια του αέρα, ο Δήμος ας φροντίσει να συνδεθεί αμέσως με την μελετητική Εταιρεία, να συνεργαστεί ενεργά μαζί της, και να καταβάλει τις συμβάσεις με το πρόγραμμα προτάσεις. Η Νεμέρτσικα θέλει καλύτερη τύχη. Και η ευκαιρία της επέκτασης του προγράμματος «ΠΙΝΔΟΣ» είναι μεγάλη, επικρατούμενη, και μοναδική για την ανάπτυξη του Πωγωνίου. Και είναι επίσης πρόσφορη για ιδέες και Σκέψεις και Προτάσεις. Κύριο Δίμηνο, μήπως βιάστηκες άσχημα!

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΩ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΩΝ ΣΤΟ ΝΟΜΑΡΧΗ

Ευχαριστήρια επιστολή στον Νομάρχη κ. Αλέξανδρο Καρχιμανή απέστειλε η Αδελφότητα των απανταχώ Σταυροδρομιτών με την ευκαιρία της ολοκλήρωσης των έργων ασφαλοποίησης του δρόμου από τη γέφυρα Καντέριμι προς Σταυροδρόμι. Στη επιστολή τονίζεται μεταξύ των άλλων: «Το Δ.Σ. σας μεταφέρει τις ευχαριστίες ημών και όλων των Σταυροδρομιτών για την αποπεράτωση αυτού του σημαντικού έργου που θα μας επιτρέψει την απρόσκοπτη πρόσβαση στο χωριό μας».

ΒΙΒΛΙΟκρισία

ΚΩΝ. ΧΡ. ΚΩΣΤΟΥΛΑ

ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΝΘΟΥ ΜΑΡΗ

Από Ρομπάτες (Μερόπη) Πωγωνίου
(Παρουσίαση-Σημειώσεις) Κ. Χ. Κωστούλας

Γράφει ο Λευτέρης Β. Τζόκας

Ακούρατος μελετητής και ερευνητής της ιστορίας και της λογιούσης της Ηπείρου ο Κων. Χρ. Κωστούλας, κυκλοφόρησε απ' την «ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ», αρ. 15, στα Ιωάννινα το 2003, τις «ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΝΘΟΥ ΜΑΡΗ» σελίδες 127, μεγάλο σχήμα, με δική του (Κ.Χ.Κ.) παρουσίαση-σημειώσεις, πολύ αξιόλογη. Ο πρόλογος από τον ίδιο έχει ενδιαφέρον, καθώς πλέκει το βιογραφικό σημείωμα του αείμνηστου Ρομπάτιου Μάνθου Μάρη. Γράφει σε καθαρεύουσα ο Μ.Μ. και σε τετράδια σχολικά. Άρχισε να γράφει μετά από παράτρηση του Κ. Κωστούλας (πιστεύω κάτω απ' τα βαθύσκια δένδρα στο καφε-νείο στις Ρομπάτες πίνοντας τσιπούρα). Έτσι η κουβέντα που είχαν το 1968, άρχισε να παίρνει κύκλο και ουστά, από το 1969 και έγραψε τρία τετράδια. Τώρα, τα δύο πολύτιμα κειμήλια (τετράδια) βρίσκονται στα αρχεία της «Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών» και το άλλο στα χέρια της εγγονής του.

Πολύμοχθη κι αληθινά δύσκολη για τον 83χρονο-που αρχίζει πρώτη φορά να γράφει- Μάνθος Μάρη, αν κι «είχε ταλέντο να διηγείται τα περασμένα». Πρέπει να του μετάγγισε την αγάπη στο γράψιμο ο Κων. Κωστούλας, να πείσθηκε και ν' άρχισε.... Η όλη εργασία είναι σημαντικής αξίας και ανεκτίμητης όσο και θετική η προσφορά, για τους τωρινούς και τους επιγόνους. Εντύπωση ακόμη προκαλεί η ταξινόμηση από τον Κ.Κ., οι σημειώσεις και τα σχόλια, αλλά και το φωτογραφικό υλικό είναι αξιόπιστο.

ΖΩΝΤΑΝΟΣ ΛΟΓΟΣ είναι αυτός του Μάνθου Μάρη, τόσο στο πρώτο τετράδιο που κάνει αναφορά στον τόπο του, την ημερομηνία γέννησής του, δίνει αρχαιολογικά, ιστορικά, ηθών και εθίμων του χωριού και ευρύτερα του Πωγωνίου. Σε πένθινα ανωφέρη, ο Κ. Χ. Κ. επεξηγεί σωστά για τον αναγνώστη. Το δεύτερο τετράδιο περιέχει λαογραφικό υλικό από τις χρονιάρδες μέρες και τραγούδια του ζωικού κύκλου και μοιρολόγια. Το τρίτο τετράδιο είναι ενθυμώσεις από τα Γιάννενα του 1903, όπου ο 17χρονος Μάνθος Μάρης πήγε για πρώτη φορά, μαζί με τον Ξάδερφό του.

ΧΡΗΣΙΜΟ το βιβλίο του Κων. Χρ. Κωστούλας για να μελετηθούν οι μεταβολές στον ηπειρωτικό χώρο. Έχει αδρές αναφορές, γίνεται παρουσίαση με πληρότητα, αγάπη, μεράκι, ενθουσιασμό, πνευματική ευσυνειδησία και φροντίδα. Πρόκειται για μια εξαιρετική συνθετική μελέτη της ιστορίας της Ηπείρου και αποκαλύπτει τη μεγάλη συμβολή της στην ανόρθωση του Έθνους μας. Τα γραπτά μνημεία αυτά μένουν και μακάρι να πειθούν, όλοι ν' αφήσουν δυο λόγια στο χαρτί. Θα έχει ωφεληθεί η ιστορική διαδρομή του έθνους μας...

Η συγκέντρωση αυτή από αγνοούς ανθρώπους έχουν αντικειμενικότητα στην αξιολόγηση της προσφοράς. Δεν χρειάζεται καθόλου η λεκτική επεξεργασία των κειμένων ν' αποδοθεί το γνήσιο, το αληθινό. Τα χειρόγραφα να παραδίδονται σε ειδικούς με ερευνητική ικανότητα-όπως στην περίπτωση του Μάνθου Μάρη στον Κων. Χρ. Κωστούλας για τη σωστή κριτική τους διείσδυση και το άριστο αποτέλεσμα. Ο Κ. Χ. Κ. κρατάει σε δύσκολους καιρούς, αναμμένη την πνευματική λαμπάδα και συμβάλλει στη διάδοση και ανάπτυξη του πνευματικού μας Πολιτισμού. Πολύτιμος πνευματικός θησαυρός είναι το έργο του από ένα σοβάρο ερευνητή)....

ΛΕΥΤΕΡΗΣ Β. ΤΖΟΚΑΣ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ ΠΟΥ ΠΗΡΑΜΕ .....

* Από την Ένωση Δελβινακιωτών κυκλοφόρησαν δωδεκάφυλλο Ημερολόγιο του 2008, μεγάλο σχήματος με θέματα από το Δελβινάκι, σε εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους, όπου κυριαρχεί η Πωγωνήσια ταυτότητα με τις Πωγωνήσιες φορεσιές. Συλλεκτικό το ημερολόγιο μιας και όλο και σπανίζουν οι εμφανίσεις της φορεσιάς του τόπου μας.

* Μονόφυλλο και αφιερωμένο στο περιβάλλον, «Προστατέψτε το Περιβάλλον», είναι τα ημερολόγια του 2008 της Αδελφότητας Αγιοκοσμιτών Πωγωνίου. Με τη φωτογραφία μιας αιωνόβιας βελανιδιάς σε κύριο πλάνο και το επίγραμμα «Η ανωτέρω βελανιδιά γλίτωσε την τελευταία στιγμή. Ποιός θα προστατέψει αυτή και τις υπόλοιπες λίγες που έχουν απομείνει από τα αλυσοπρίονα».

* Μονόφυλλο και το ημερολόγιο του Πολιτιστικού Συλλόγου Καστάνιανης με φωτογραφίες από ιστορικούς τόπους και μνημεία του χωριού και ένα ποίημα του Γ. Αθάνη «Οι μάνες των πολεμιστών».

ΓΙΑ ΤΑ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ

Επειδή είναι η περίοδος που οι διάφοροι Συλλογικοί φορείς του Πωγωνίου κυκλοφορούν Ημερολόγια, παρακαλούμε και εφέτος αν είναι δυνατόν να μας στείλουν ένα αντίτυπο για το αρχείο της εφημερίδας και για να το παρουσιάσουμε από της σελίδες της.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ θερμά τον κ. Νίκο Παππά στον Καναδά που μου έστειλε μια φωτογραφία για το βιβλίο του '40. Τον παρακαλώ να μου γράψει που είναι η φωτογραφία και πότε τραβήχτηκε.

Ευχαριστώ τον κ. Αντώνη Βασιλειάδη για τη φωτογραφία με τον μαθητικό θάσο του Γυμνασίου Πωγωνιανής το 1940 που έπαιξε το θεατρικό έργο «Εσμέ».

ΤΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΜΑΣ

Είναι γνωστές οι αρχαιολογικές έρευνες και ανασκαφές που διενεργεί στην Άνω Κολιάδα του Γορμού επί σχεδόν τριάντα χρόνια (από το 1979), ο αρχαιολόγος κ. Ηλίας Ανδρέου. Και είναι σημαντικά όσα αποκάλυψε για την ιστορία της περιοχής και του ευρύτερου χώρου του Πωγωνίου. Τον περασμένο χρόνο (2007) δεν ενεργήθηκαν ερευνητικές εργασίες. Ο αρχαιολόγος αναγκάστηκε να συμμαζέψει και να περισώσει τους αποκαλυφθέντες μέχρι τώρα χώρους από τις ζημιές, τις καταστροφές, τις κλοπές και τους βανδαλισμούς που υπέστησαν από «άγνωστους» που επεμβαίνουν στην περιοχή τους αρχαιολογικού χώρου. Είναι λυπηρό και θλιβερό το φαινόμενο, που δεν συμβαίνει άλλοτε για πρώτη φορά, παράλληλα τόσο η Νομαρχία, ο Νομαρχιακός Σύμβουλος, όσο και ο Δήμος Άνω Πωγωνίου στην περιοχή του οποίου υπάγεται ο χώρος δεν εκδήλωσαν ένα ενδιαφέρον για αυτό το μεγαλύτερο πολιτιστικό έργο του Πωγωνίου, που αναδεικνύει τη αρχέγονη ιστορία της περιοχής μας. Καμία ενέργεια δεν έγινε για την προστασία. Καμία προσοχή δεν δόθηκε στο ερευνητικό έργο. Καμία εργασία βελτισίσεως των προσβάσεων προς τους χώρους που ανασκαφθηκαν, έτσι που κάποιες πινακίδες που τοποθετήθηκαν να οδηγούν στο πουθενά. Τριάντα χρόνια ο αρχαιολόγος περπατάει στα ρουμάνια και στις ερημιές με όλες τις δυσκολίες και τους κινδύνους του καιρού και του περιβάλλοντος. Ακόμη ο Δήμος δεν αντέδρασε ούτε και για τα μάτια, αλλά και για την ιστορία μας και άρσης να γίνουν και να συνεχίζονται βανδαλίες υλοτομίες μέσα στα όρια του αρχαιολογικού χώρου. Ακόμη μέσα στο αρχαιολογικό χώρο διαπιστώνονται λαθροανασκαφές χωρίς να υπάρχει κάποια ευαισθησία και ενδιαφέρον. Μας μάραναν οι ανεμογεννήτριες και οι μετρήσεις.... «ανέμων» στη Νεμέρτοια, ή κάποια «μικρά υδροηλεκτρικά» που συζητούνται, και οι βανδαλίες υλοτομίες που συνεχίζονται, που εξυμνητούν κάποια συμφέροντα, και αφήνεται η πολιτιστική μας κληρονομιά στους βέβηλους και αδιάφορους.

Κ.Χ.Κ.

Η ΕΚΘΕΣΗ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΛΕΦΑ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ

Από τις 7 Δεκεμβρίου 2007 άνοιξε η έκθεση έργων του συμπατριώτη μας, από το Σταυροσκιάδι, αείμνηστου Γιάννη Κολέφα στην αίθουσα της παλαιάς Ζωσιμαίας Παιδαγωγικής Ακαδημίας στα Ιωάννινα. Η έκθεση με τον γενικό τίτλο: **ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΛΕΦΑΣ- Οδοπορικό στην τέχνη του ψηφιδωτού**, θα διαρκέσει μέχρι τις 13 Ιανουαρίου 2008. Πολλοί φιλότεχνοι και συμπατριώτες παραβρέθηκαν στα εγκαίνια όπου μίλησε ο κ. Φιλ. Φίλιος εκ μέρους του Συλλόγου αποφοίτων της Ζωσιμαίας Σχολής και ο κ. Γεώργιος Κωσταντίνος διευθυντής του Βυζαντινού Μουσείου Αθηνών για το έργο του Γιάννη Κολέφα. Στην αίθουσα εκτέθηκαν τόσο ψηφιδωτά όσο και έργα ζωγραφικής του Γιάννη Κολέφα. Τονίστηκε ιδιαίτερα η πολύπλευρη προσφορά του καλλιτέχνη στον τόμο της συντήρησης και καλλιτεχνικής δημιουργίας καθώς και η δουλειά του ως δασκάλου της τέχνης του ψηφιδωτού. Η προσφορά του Γιάννη Κολέφα στην τέχνη των ψηφιδωτών τ' ανέδειξε σε κορυφαίο του είδους και οι ομιλήσεις κατέταξαν αυτόν στους μεγάλους καλλιτέχνες που τιμούν την Ηπειρο, το Πωγώνι και το Σταυροσκιάδι, που γεννήθηκε, σημειώνοντας επίσης ότι πολλά είναι τα έργα του που κυριαρχεί σαν θέμα το Πωγώνι η ζωή, οι εκδηλώσεις, τύποι και τοπία. Η συζήγος του Κάτια και η θυγατέρα του Όλγα ήταν παρούσες στα εγκαίνια και εισέπραξαν τα συγχαρητήρια των επισκεπτών.

ΕΤΟΙΜΑΖΕΤΑΙ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
«ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΟ ΠΩΓΩΝΙ»

Στο τελευταίο στάδιο της επεξεργασίας ευρίσκεται το βιβλίο «Το θέατρο στο Πωγώνι» στη σειρά της «ΠΩΓΩΝΗΣΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ». Αποτελεί μια καταγραφή μια εκατοντάχρονης διαδρομής της θεατρικής έκφρασης στο Πωγώνι, που απεικονίζει ένα υψηλό πολιτιστικό και παιδευτικό επίπεδο της επαρχίας μας... Το βιβλίο ελπίζεται να κυκλοφορήσει μέχρι το Πάσχα με περισσότερες από 200 σελίδες και σπάνιες και ενδιαφέρουσες φωτογραφίες..

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ ΟΙ «ΡΑΦΤΑΔΕΣ ΤΩΝ ΡΟΜΠΑΤΩΝ»

Με αριθμό 17 της «ΠΩΓΩΝΗΣΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ» κυκλοφόρησε το βιβλίο «Οι Ραφτάδες των Ρομπάτων Πωγωνίου και τα «ράφτικα», μια επαγγελματική γλώσσα». Συγγραφέας του βιβλίου ο Κων. Χρ. Κωστούλας. Στις 190 περίπου σελίδες καταγράφονται οι πληροφορίες μιας μακροχρόνιας έρευνας για τους Ρομπάτινους ραφτάδες, για την Πωγωνήσια φορεσιά, για την συνθηματική γλώσσα των ραφτάδων, και ένα πλούσιο αρχεαίο και φωτογραφικό υλικό (εκατό περίπου φωτογραφίες). Μια συμβολή στην Πωγωνήσια ιστορία, λαογραφία και παράδοση με την καταγραφή των τελευταίων μαρτυριών για τους τελευταίους ραφτάδες της Πωγωνήσιας φορεσιάς.

ΕΥΧΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΑΝΑΓΡΑ

Αγαπητέ κ. Κώστα Κωστούλα
ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ και στην εφημερίδα σας «ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ» με πιο δυνατή φωνή.

Με εκτίμηση
Κων/νος Μπλάνας Τανάγρα.
:Σε ευχαριστώ θερμά αγαπητέ κ. Κώστα. Μπλάνη.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θέλουμε να εκφράσουμε της θερμές ευχαριστίες μας στους φίλους και συμπατριώτες για την συμπαράσταση, συναντίληψη και ενθάρρυνση στην εκδοτική μας προσπάθεια.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Β'
Να συμπληρώσουμε εδώ και μερικά ακόμη από το εγχείρημα στη «Ζέτη», από το σχετικό κείμενο. «Τα Δέρματα», του λογοτέχνη Λάμπρου Μάλαμα, πέραν από το σχόλιο για τα 45 αυτοκίνητα που δεν βρειώνεται και δεν είναι ακριβές. Στο κείμενο αυτό του Λάμπρου Μάλαμα αναφέρεται ότι μεταξύ των νεκρών που επέβαιναν στη φάλαγγα, ήταν και οι Μπλιλδες προσθέτοντας έναν ανεπίτρεπτο χαρακτηρισμό. Όμως τούτο είναι ανακριβές διότι οι αδελφοί Μπύλλη, από το Δελβινάκι, Κώστας και Μενέλαος, αυτοκινητιστές, είχαν φονευθεί από την αλβανική «Τσέτα» στη Δερόπολη στις 16 Ιουλίου 1944, δηλαδή πολλές μέρες πριν από το γεγονός στη «Ζέτη». Επομένως, σε αυτό το σημείο ο συγγραφέας είναι ανακριβής, κάτι που καθιστά και όλο το κείμενο μη αξιόπιστο. Στο ίδιο κείμενο αναφέρεται και το εξής που έχει σημασία για την ουσία της επιχείρησης: «Τους πήραμε τα δέρματα, που ήταν τότε δυσεύρετα και είχαν μεγάλη αξία». Η εγγραφή αυτή αφαιρεί κάθε ηρωικό στοιχείο από την επιχείρηση, αλλά και κάθε αντιστασιακή αιτιολογία, και την εμφανίζει σαν «πλιάτσικο», όταν μάλιστα τα δέρματα ήταν εμπορεύματα ενός ιδιώτη και ενώ οι Γερμανοί ετοιμάζονταν να φύγουν. Σχετικά τώρα με τα άρβυλα που έφτιαξαν για τους αντάρτες, έμεινε στην παράδοση ότι οι αντάρτες φόρεσαν λουστρίνενια και σεβρά άρβυλα και οι καπεταναίοι ωραίες και γυαλιστερές μπότες!

Η συνέχεια της επιχείρησης με τα πέντε φορτηγά αυτοκίνητα που μεταφέρθηκαν στο δάσος της Μπούνας, κάτω από το Σταυροδρόμι, έχει ως εξής. Από τα πέντε αυτοκίνητα το ένα, με φορτίο δέρματα και μαλλιά, το οδηγούσαν στην Πωγωνιανή, και ένα χιλιόμετρο πριν στο κόνισμα του Αγίου Γεωργίου, το εξέτρεψαν στα χωράφια και το άφησαν στο χείλος ενός ρεμάτος. Οδηγός του αυτοκινήτου ήταν ο Νάσος Παππάς (Αθανάσιος Παπαδόπουλος), από την Πωγωνιανή, υπεύθυνος τότε της ΕΤΑ (Επιμελητείας του Αντάρτη). Τα εμπορεύματα και κάθε χρήσιμα εξάρτημα του αυτοκινήτου αφαιρέθηκαν και άλλα μεταφέρθηκαν στο Δολό (δέρματα και μαλλιά), αλλά δε, λάστιχα, καθίσματα, τέντες, εργαλεία κλπ τα πήραν ορισμένοι και τα έκρυψαν σε θάμνους και βατιές. Το αυτοκίνητο αυτό, ένας σκελετός πλέον, τις επόμενες μέρες, μια ομάδα ατόμων, προφανώς με πρωτοβουλία της οργάνωσης του ΕΑΜ, ή με απαίτηση κάποιων χωριανών που ανησυχούσαν, το κύλησαν και το ανέτρεψαν μέσα στο ρέμα, έτσι που ήταν αόρατο πλέον από τον δημόσιο δρόμο και τους γύρω λόφους. Του γεγονότος τούτου έχω και προσωπική αντίληψη. Η πρόνοια αυτή ήταν σωτήρια για την τύχη της Πωγωνιανής, γιατί στις 10 Αυγούστου, έφθασε στην περιοχή μονάδα του Γερμανικού στρατού ψάχνοντας να βρούν ίχνη από τη φάλαγγα και την τύχη ενός αξιωματικού που είχαν πάρει οι αντάρτες μετά τη «Ζέτη». Δεν είναι απίθανο να το έμαθαν από κάποια πληροφόρηση, αφού ήταν ήδη γνωστό το γεγονός στον κόσμο.

Τα υπόλοιπα αυτοκίνητα (τέσσερα), που ήταν στο δάσος της Μπούνας με εμπορεύματα, την επομένη ξεφορτώθηκαν, και με μεταφορικά ζώα από Ποντικάτες και ίσως και άλλα χωριά, και με επιστράτευση πολιτών, μεταφέρθηκαν στο Δολό και ίσως και αλλού. Στο Δολό, δέρματα και μαλλιά τοποθετήθηκαν και κρύφτηκαν στη κονιστική στέρα, που δεν είχε νερό λόγω των καλοκαιριού. Μια αινιδια καλοκαιρινή βροχή-μπόρα, την επομένη συγκέντρωσε λίγο νερό στο στέφρι και αυτό αποδείχθηκε σωτήριο για το χωριό στις 10 Αυγούστου που επέδραμαν οι Γερμανοί.

Στο δάσος της Μπούνας, όπου μετακινήθηκαν τα τέσσερα αυτοκίνητα, ήταν και ένα ζευγάρι (άνδρας και γυναίκα), ο έμπορος που μετακόμιζε στα Γιάννενα μαζί με το εμπόρεμά του. Είναι άγνωστο αν ήταν ακόμη ζωντανοί ή χτυπημένοι από τις σφαίρες της επιχείρησης. Μάρτυρες από τις Ποντικάτες, από εκείνους που επιστρατεύτηκαν για την μεταφορά των λαφύρων, λένε ότι εκεί κοντά ήταν μισοθαμένα τα πτώματα του ζεύγους. Εκφράζονται δύο εκδοχές. Κατά την μία τους σκότωσαν οι αντάρτες και τους έθαψαν εκεί πρόχειρα. Για τη σκύλευση των νεκρών λένε ότι ή τους έθαψαν τα αγρία του δάσους τη νύχτα, ή ότι τους έθαψαν κάποιοι αντάρτες νομίζοντας ότι είχαν επάνω τους κρυμμένες λίρες και ναπολεόνια. Με οποιαδήποτε εκδοχή ο φόνος αυτών των ανθρώπων ομύρων, δεν αποτελεί ηρωικό στοιχείο και αντιστασιακή πράξη της επιχείρησης. Είναι πράξη βαρβαρότητας αντίθετη σε γραφτούς και άγραφους νόμους ακόμη και του ανταρτοπόλεμου ή της διακηρυγμένης ιδεολογίας τους. Επειδή αναφερόμαστε σε λίρες, διάχυτη ήταν η πληροφόρηση και η φήμη ότι το σμυπόταξ έφερε πολλές λίρες στην οργάνωση του ΕΑΜ.. Φήμες που έφθασαν σαν παράδοση μέχρι τις τελευταίες δεκαετίες, με περιέργες ιστορίες και αναζητήσεις θησαυρών!

Τα αυτοκίνητα που έμειναν στο δάσος της Μπούνας, άχρηστα πλέον, λέγεται ότι λεηλατήθηκαν από τους περιοίκους κατοίκους και πιθανολογείται ότι αυτό ήταν και η αιτία που στις 10 Αυγούστου κάρηκε το Σταυροδρόμι από τους Γερμανούς.

Τα γεγονότα εξελίχθηκαν γρήγορα στις 10 Αυγούστου που έφθασαν οι Γερμανοί και έψαχναν τα χωριά Πωγωνιανή Δολό και Σταυροδρόμι να βρούν τα ίχνη της φάλαγγας και των ομήρων που πήραν οι αντάρτες, για να αφήσουν την πικρή εμπειρία από τον φόβο, τον τρόμο και τον κίνδυνο από τη ύπαρξη των λαφύρων μέσα στα χωριά. Στην Πωγωνιανή η αγωνία ήταν μεγάλη τόσο από το αυτοκίνητο που ήταν ρηγμένο μέσα στο ρέμα εκεί κοντά στο κόνισμα του Αγίου Γεωργίου στα όρια του χωριού, όσο και από τα διάφορα λάφυρα της λεηλασίας του που ήταν κρυμμένα σε θάμνους και βατιές μέσα στον οικισμό. Κάποια θεία πρόνοια δεν οδήγησε τους Γερμανούς κοντά σε αυτά τα επικίνδυνα σημεία. Είρε τις μικρά παιδιά που γνωρίζαμε αυτά τα γεγονότα και τα κρυμμένα υλικά, αγωνισόμαστε κάθε φορά που κάποιοι Γερμανός πλησίαζε επικίνδυνα αυτές τις θέσεις. Έτσι η Πωγωνιανή γλίτωσε από τα χειρότερα που συνέβησαν σε άλλα χωριά.

Συνέχεια στο επόμενο φύλλο

«ΡΑΜΠΟ» ΣΤΑ ΔΑΣΑΡΧΕΙΑ....

Διαβάσαμε και την παρακάτω ειδηση σε Αθηναϊκή εφημερίδα που μας αγγίζει και έχουμε την περιέργεια να δούμε το αποτέλεσμα.

Γράφει λοιπόν αυτή η ειδηση: «Στη διάθεση του υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης Κώστα Κιλιδη βρίσκονται οι «ράμπο» του υπουργείου εσωτερικών και Δημόσιας Διοίκησης στο πλαίσιο έρευνας που έχει ξεκινήσει για καταγγελίες που συνδέονται με παράτυπες ενέργειες υπαλλήλων της δασικής υπηρεσίας σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας».

ΚΡΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

Συνέχεια από την 5η σελ.

λέξεις, και συμφώνησαν τρόπον τινά πως θα ονομάζουν το κάθε πράγμα. Οι ραφτάδες των Ρομπάτων, όμως, έκαναν κάτι άλλο: Χρησιμοποίησαν την αντιστροφή των συλλαβών κάθε λέξεως και τους έδιναν τον νέο τύπο του λεξιλογίου τους. Για παράδειγμα τη λέξη χοντρό την έλεγαν ντρόχο, το χαρτί το έλεγαν ρτίχα. Δηλαδή την τελευταία συλλαβή την έβαζαν στην αρχή και έτσι δημιουργούσαν μια άλλη λέξη την οποία δεν καταλάβαινε όποιος την άκουγε. Π.χ. ρέπα τον και λίσκο στον= πάρε τον στο σχολείο.

Οι φωτογραφίες ενδυμάτων και εργαλείων που συνοδεύουν το κείμενο δίνουν εποπτική εικόνα του έργου των ραφτάδων. Οι πίνακες με τα ονόματα των 22 ραφτάδων παρουσιάζει ενδιαφέρον. Πολύ ενδιαφέρον παρουσιάζει και το κόστος ραφής των παραδοσιακών φορεσιών κατά τα έτη 1863, 1865, 1871 και 1874 που βρέθηκαν σε χειρόγραφο βιβλίο. Οι τιμές είναι σε τουρκικά γρόσια της εποχής. Υπάρχει και λεπτομερής περιγραφή των ενδυμασιών του τέλους του 19ου αιώνα, για ανδρικές και γυναικείες ενδυμασίες.

Δεν περιορίζεται μόνον στους Ρομπάτινους ραφτάδες. Παρουσιάζει ονόματα ραφτάδων και από πολλά άλλα χωριά του Πωγωνίου. Οι ραφτάδες του Μεζιτιέ (Κεφαλοβρύσου) παρουσιάζουν ειδική περίπτωση, γιατί και η φορεσιά είναι διαφορετική από τα άλλα χωριά.

Τα φορέματα που έραβαν οι ραφτάδες μαζί με τους βοηθούς τους, τους καλφάδες, αποτελούσαν το κύριο μέρος της προίκας μια κόρης της παντρειάς. Φυσικά όλα αυτά έπρεπε να καταγραφούν λεπτομερώς στα λεγόμενα προικοσύμφωνα. Επομένως έρχεται σαν συνέχεια όλων αυτών το θέμα των προικοσυμφώνων. Γι' αυτό στη συνέχεια κάνει ευρύτατο λόγο για τα προικοσύμφωνα. Παρουσιάζει μάλιστα και μερικά από αυτά όπου αναγράφονται όλα τα ρούχα αριθμητικά το κάθε είδος μέχρι και την τελευταία λεπτομέρεια.

Το βιβλίο πλαισιώνεται με πολλές και ποικίλες φωτογραφίες, οικογενειακές, κοινωνικές, από γάμους και πανηγύρια και διάφορες εκδηλώσεις, αλλά και ρούχα παλιές εποχής που δεν υπάρχουν σήμερα. Επίσης υπάρχουν και γυναικές γυμνές στα νυφικά. Ο ίδιος ο Κώστας Κωστούλας φωτογραφίζεται με ανδρική παραδοσιακή στολή, που έραψε ο Νάσος Μάρης το 1979 ειδικά για τον συγγραφέα σε σύνολο και λεπτομέρειες. Στο τέλος ασχολείται και με την προέλευση της ονομασίας του χωριού Ρομπάτες.

Ο επίλογος του Κώστα Κωστούλας είναι συγκλονιστικός και λέει πολλά: «Η ιστορία και η πολιτιστική κληρονομιά του Πωγωνίου, περνάει μέσα από αυτήν την ιδιαιτερότητα της φορεσιάς μας, και όλη μας τη παράδοση, τα τραγούδια μας, τα έθιμά μας, τα πανηγύρια μας, η ζωή και ο θάνατος, ο ξενιτεμός, τα μοιρολόγια μας, έχουν μια σημειολογία πάνω σε αυτήν τη φορεσιά, με πολλά δείγματα δουλειάς των Ρομπάτινών ραφτάδων

Νοιώθω πως καταγράφω μια από τις τελευταίες σελίδες του βιβλίου της Πωγωνήσιας παράδοσης, καθώς τα τελευταία χρόνια στις επίσημες παρελάσεις των Εθνικών επετείων στα Γιάννινα δεν εμφανίζεται έστω και μια Πωγωνήσια φορεσιά. Η καταφυγή σε ένα Πωγωνήσιο μοιρολόι αποτελεί τον επίλογο αυτού του βιβλίου, αν μπορούσε να ακολουθήσει καθώς το φέρνει ο αγέρας να κατεβάνε τις πλαγιές της Νεμέρτοιας μέσα από τις χιονισμένες ποδιές της φορεσιάς της και το σεγιάκι της παράδοσης, στα έρμα και άδεια χωριά των ριζών της, ανάμνηση μιας τέχνης που χάθηκε οριστικά».

Οι τελευταίες αυτές γραμμές του Κώστα Κωστούλας αποκαλύπτουν την ευαισθησία του γύρω από την παράδοση και τη ζωή που χάνεται (αν δεν χάθηκε κιόλας) από τα ακριτικά χωριά μας. Άλλωστε ο τρόπος που προσεγγίζει όλα τα θέματα γύρω από το Πωγώνι αυτό δείχνει. Προσπαθεί να προσεγγίσει όλα με σοβαρότητα. Να βρει αυθεντικές πηγές, για να αποδείξει την αλήθεια των γραφομένων του, γιατί δεν θέλει να παρουσιάσει πράγματα «Εκκάρφωτα», χωρίς βάσεις. Αυτό αποκαλύπτει την ευσυνειδησία του σ' αυτά τα θέματα.

Κλείνοντας προσθέτω και τις δικές μου διαπιστώσεις: Πρέπει να γίνει συνείδηση σε όλους μας ότι η ζωή των χωριών μας, όπως τη ζήσαμε, έσβησε για πάντα. Γι' αυτό επιβάλλεται να φροντίσουμε να καταγραφούν όλα τα παραδοσιακά στοιχεία, για να αποτελέσουν μαρτυρία για τις επερχόμενες γενεές.

Αθανάσιος Δέμος

ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ

Βύρωνας 25 -12- 2007

Αγαπητέ κύριε Κωστούλα

Σήμερα σήμερα της πιο μεγάλης μορτής της θρησκείας μας, βοήσω την ελπίδα να γράψω κάτι για να σας ευχαριστήσω για τη δημοσίευση των κειμένων που σας έστειλα και να ευχαριστήσω για τη δημοσιοποίησή τους για σας προσωπικά αλλά και στους αναγνώστες της «Φωνής του Πωγωνίου», και να σας δώσω συγχαρητήρια για το χρονογράφημα με τον τίτλο «οικιακή οικονομία μιας άλλης εποχής». Έκανα εικόνας στο μυαλό μου δίπλα στο τζάκι και σε να μύριζε το δωμάτιό μου ρίγανη και τσιπουράκι. Εξαίρετικό! Θέλω να ευχαριστήσω, τη χροιά που έχετε, να μπουν οι βάσεις για μια ενυπνότερη σπουδαία ανάμνηση στις αδελφότητες, στη νέα πραγματικότητα που φαίνεται πως θα προκύψει με το σχέδιο «Καποδιστριας 2». Πιστεύω πως ο ρόλος των αδελφότητων μπορεί να πρέπει να αναβαθμιστεί, ώστε τα μικρά και αρσενικοποιημένα χωριά μας να έχουν «φωνή», επιτροπή και συμμετοχή στις αποφάσεις των νέων Ο.Τ.Α. που θα δημιουργηθούν. Προϊόντες όμως είναι, να αφήσουμε πίσω αυτά που ενδεχομένως μας χωρίζουν και που πιστεύω πως είναι μικρά και ασήμαντα μισοστά σε ένα κοινό συμφέρον και μια προσωπική συνεργασία και δημοκρατία. Να επικεντρώσουμε σε πράγματα που θα μας αναδείξουν σε φορείς παραγωγής πολιτισμού, αφού αυτός είναι ο κυριότερος ρόλος μας. Εύχομαι η χροιά που γεννιέται σε λίγες μέρες, να γίνει η χροιά που κάνει το Πωγώνι σημαντικότατο, δυνατότερο και όλων τον πλανήτη ειρηνικό! Μπορούμε να ανιχνεύσουμε σ' αυτό. Χρόνια Πολλά και ευτυχισμένα σε όλο τον κόσμο.

Με εκτίμηση
Μάριος Αποστόλου

ΟΙ ΦΟΙΤΗΣΑΝΤΕΣ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΩΓΩΝΙΑΝΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΘΗΚΑΝ

Στις 17 Δεκεμβρίου έγινε η συνάντηση των φοιτησάντων στο Γυμνάσιο Πωγωνιανής. Ήταν μια πρωτοβουλία και μια εκδήλωση του Συνδέσμου Φοιτησάντων στο Γυμνάσιο Πωγωνιανής. Η συνάντηση έγινε μέσα σε μια ατμόσφαιρα ζεστή όπου παλιοί συμμαθητές και φίλοι είχαν την ευκαιρία να αναμνηστούν τις ημέρες που έζησαν στην Πωγωνιανή τον καιρό των νεανικών ανησυχιών και των προσδοκιών για μια καλύτερη ευδοκίμηση. Παλιές και νέες γενιές μαθητών, παλαιά και νέα μέλη του Συνδέσμου, ενημερώθηκαν από τον πρόεδρο κ. Παντελή Τόμο για το έργο και τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, και πήραν το Αναμνηστικό Ημερολόγιο του 2008 που κυκλοφόρησε ο Σύνδεσμος. Ένα δωδεκάφυλλο μεγάλου σχήματος με πολλές φωτογραφίες μιας μακράς διαδρομής του Γυμνασίου, με δράσεις από το 1932 μέχρι το 1996. Δόθηκε η ευκαιρία σε παλιούς μαθητές να θυμηθούν παλιές ιστορίες της μαθητικής ζωής αλλά και σταθμούς του Γυμνασίου Πωγωνιανής. Μεταφέρουμε την παράκληση του προέδρου και του Δ.Σ. προς τους παλιούς μαθητές να προμηθευτούν το ημερολόγιο, ενισχύοντας έτσι οικονομικά τον Σύνδεσμο για την υλοποίηση των στοχεύσεών του.

ΣΤΗΝ ΚΑΣΤΑΝΙΑΝΗ ΥΠΟΔΕΧΘΗΚΑΝ ΤΟ ΝΕΟ ΧΡΟΝΟ ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ

Περίπου 70 άτομα μαζεύτηκαν στην Καστάνιανη την παραμονή του νέου έτους σε ρεφενάτο κοινό τραπέζι για να υποδεχθούν το νέο χρόνο. Έγινε πλέον παράδοση που κρατάει αρκετά χρόνια. Εκεί και 20 περίπου παιδιά που είπαν τα κάλαντα και δέχθηκαν τα δώρα από τον δικό τους Άγιο Βασίλη σε βιβλία ανάλογα με την ηλικία. Έκοψαν και την πίττα τους και το γλέντησαν καλά. Τα μικρά παιδιά που φθάνουν στην Καστάνιανη γεύονται αυτή την παράδοση και συγχρόνως γεμίζουν το χωριό με την παρουσία τους λέγοντας και τα κάλαντα σε όλα τα σπίτια. Είναι πράγματι αξιόλογη αυτή η εκδήλωση που διατηρεί τη συνοχή της μικρής κοινωνίας και δυναμώνει τους δεσμούς με το χωριό. Και τον χρόνο περισσότεροι και περισσότερα παιδιά.

Η ΠΙΤΤΑ ΤΩΝ ΜΕΡΟΠΑΙΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

27 Ιανουαρίου, Κυριακή το απόγευμα στις 6 μ.μ.

Θα κόψουν την πίττα τους οι Μεροπαιώι Θεσσαλονίκης στο Κέντρο

«Γιαννιώτικα Κοτόπουλα»

Μεγάλου Αλεξάνδρου 45 - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΤΟ ΑΝΤΑΜΩΜΑ ΞΗΡΟΒΑΛΤΙΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΝΤΙΚΑΤΙΣΤΩΝ

Πρόσκληση

Τα Διοικητικά Συμβούλια

Των Αδελφοτήτων ΠΟΝΤΙΚΑΤΩΝ και ΞΗΡΟΒΑΛΤΟΥ

σας προσκαλούν

Στην καθιερωμένη Ετήσια εκδήλωση «Αντάμωμα» που θα γίνει την 10η Φεβρουαρίου 2008, ημέρα Κυριακή και από ώρα 12:30 το μεσημέρι, στο Ξενοδοχείο «ΣΤΑΝΔΕΥ» Πλατεία Καραϊσκάκη «Μεταξουργείο» που έχει στάση και το «Μετρό»

Η παρουσία σας

Θα είναι μεγάλη χαρά και τιμή για μας

Για τις γιορτές, ευχόμαστε στον καθ' έναν χωριστά

ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ

ΚΑΙ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΤΟ 2008

Η Πόπη Ζωΐδη στην Γκαλερί ΑΡΓΩ

Την Πέμπτη 7 Φεβρουαρίου 2008, θα εγκαινιάσει στην Γκαλερί Αργώ, της οδού Νεοφύτου Δούκα αρ. 5, στο Κολωνάκι, ΕΚΘΕΣΗ έργων ζωγραφικής της Πόπης Ζωΐδη, με τον τίτλο

«Ανεπαίσθητοι»

Η ζωγράφος καταγράφει την αγάπη της για τη Φύση και την απειλή για το Περιβάλλον, που διαρκώς υποβαθμίζεται, μέσα από σύμβολα και υπερρεαλιστικές προσεγγίσεις. Κεντρικό της σύμβολο, το πούμπουλο, που άλλοτε αιωρείται μόνο στην ατμόσφαιρα, άλλοτε μεταφέρεται μέσα ή πάνω από υγρές πολύχρωμες φυσαλίδες (άλλο της σύμβολο κι αυτές), η συναθροίζεται μα άλλα! Φορέας του ανεπαίσθητου, της αθωότητας, του καταδικασμένου, του θύματος, του εφήμερου! Κι αυτό η ζωγράφος το πετυχαίνει με καθαρά ζωγραφικά μέσα, οδηγώντας τα ερεθίσματά της σ' ένα γνήσιο εικαστικό αποτέλεσμα, που επιδέχεται πλήθος ερμηνειών. Γοητεύει, οδηγεί σε συλλογισμούς, δεν αφήνει τον άλλο αδιάφορο. Λεπτές νύξεις ενός ευγενικού κόσμου και τραυματισμένες έννοιες μιας ξύπνιας συνείδησης, δοσμένες μέσα από μια ποιητική θεώρηση και αντίληψη.

Η ΕΚΘΕΣΗ της Πόπης Ζωΐδη στην Γκαλερί Αργώ θα διαρκέσει ως τις 7 Μαρτίου 2008

ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΗ

- * Άγιος μπήκε ο καιρός το Δεκέμβριο
- * Και βροχές και τσουχτερό κρύο.
- * Και το θερμόμετρο κατέβηκε πολλές φορές το μηδέν
- * Πάντως χωρίς ακραία καιρικά φαινόμενα
- * Τα χιόνια στεφάνωσαν τα βουνά μας.
- *
- * «Τα προσωπικά δεδομένα» είναι μια λεπτή υπόθεση
- * Η παράδοση ευγένειας και σεβασμού δεν χρειάζονται νόμους
- * Και η παράδοση ήθελε άρχοντες.
- * Έτσι τους ήθελε η παράδοση.
- * Και η πολιτιστική μας κληρονομιά.
- * Για να έχουν νόημα και περιεχόμενο τα πολιτιστικά δρώμενα!
- *

- * Οι συνενώσεις έρχονται
- * Και η τετραετία τρώγεται και ξεδεύεται
- * Κάποιοι άρχισαν να το συζητούν
- * Μοναχικοί και προβληματισμένοι.
- * Για τους δικούς μας άρχοντες που.... σιωπούν!
- * Και υπολογίζουν περίεργα την...μοιρασιά της εξουσίας!
- * Το θέμα είναι κρίσιμο για την ιδέα ΠΩΓΩΝΙ.
- * Για το ΠΩΓΩΝΙ μας.
- *

- * Η παγκοσμιοποίηση μας αγγίζει πολλαπλώς!
- * Εφθασαν και τα κάρβουνα Αργεντινής!
- * Διαλεγμένα και καθαρά.
- * Και τα εμπορεύονται οι δικοί μας .....ανθρακοπώλες!
- * Όπως θα λέγαμε κάποτε
- * Να που φθάσαμε!
- * Να σωθούν τα δάση μας και το περιβάλλον μας από την....Αργεντινή!
- * Εκείνοι γνωρίζουν την καλύτερη διαχείριση των δασών!
- * Εμείς; Μένουμε πίσω.....
- *

- * Απαράδεκτη η κακομεταχείριση του αρχαιολογικού μας χώρου
- * Ζημιές στις περιφράξεις και καταστροφές.
- * Αυτές είναι οι διαπιστώσεις σε όλη την έκταση
- * Από τον ΑηΓιώργη Κακολάκκου μέχρι την Πηγή Κεφαλοβρύσου
- * Οι κτηνοτρόφοι μας, οι κυνηγοί και οι περίεργοι δεν προστατεύουν την πολιτιστική κληρονομιά.
- * Και ο Δήμος κάτι πρέπει να κάνει
- *

- * Στο τελευταίο φύλλο της χρονιάς αυτής
- * Μιας εικοσάχρονης διαδρομής της εφημερίδας.
- * Κλείνουμε τα «ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ» της σελίδας
- * Με πολλά ευχαριστώ
- * ΣΤΟΥΣ συνδρομητές και αναγνώστες
- * ΣΤΟΥΣ συνεργάτες και φίλους
- * ΣΕ όσους μας βοήθησαν και μας ενθάρρυναν
- * ΣΕ όσους μας συμπαραστάθηκαν στους αγώνες μας για το ΠΩΓΩΝΙ.
- *

Ένα μεγάλο ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ.

Κ.Χ.Κ.

Η ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ

Το Σάββατο 2 Φεβρουαρίου

Και από ώρα 18:30 - 21:30

Στην αίθουσα ΟΛΥΜΠΙΑ της Αίγλης ΖΑΠΠΕΙΟΥ

Είσοδος ελεύθερη

Αποτελέσματα συνεδρίου και ζωντανή Πωγωνήσια μουσική

ΣΤΗ ΜΕΡΟΠΗ

Άρχισε να λειτουργεί το καφέ στο ΜΕΣΟΧΩΡΙ

Ανοιχτό το ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ

Με την παραδοσιακή εξυπηρέτηση

και με τις γνωστές νοστιμιές

Τηλέφωνο 26570-31543

Κινητό 6944125522